

**D. D. Emanuelis Gonzalez Tellez, In Inclyta Salmanticensi
Academia Collegii Majoris Conchensis Alumni, &
antiquioris vespertinæ Sacrorum Canonum Cathedræ
propriarii Interpretis; in Pinciano Sanctæ ...**

Additis Notis uberioribus ab Historia, & Chorographia

Complectens Librum Tertium

González Téllez, Emanuel

Francofurti Ad Moenum, 1690

Caput XVIII. (a) Idem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74526](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74526)

CAPUT XVII.

Gregorius IX. (a) *Nomon. Episcopo.*

TUa nobis fraternitas intimavit, quod nonnulli, tam religiosi, quam clerici saeculares, & laici, pecuniam, & alia bona, quae per manus eorum ex testamentis decedentium debent in usus proprios expendi, non dubitant aliis usibus applicare. Cum igitur in omnibus piis voluntatibus sit per locorum Episcopos providendum, ut secundum defuncti voluntatem universa procedant, licet etiam a testatoribus id contingeret (b) interdicti: mandamus quatenus executores testamentorum huiusmodi, ut bona ipsa fideliter, & plenarie in usus praedictos expendant, monitione praevia compellas.

NOTÆ.

- i. (a) *Nomon.* Legendum est *Noviodun.* Noviodunensis enim, sive Noviomensis, Belgarum urbs est propè Isaram fluvium: ab Antonino Noviomagus vocatur. Habet Ecclesiam Cathedralen B. Mariæ dicatam, cujus Praesules Comites Noviodunenses, & Pares Franciæ dicuntur, ut refert Chenu in serie Episcoporum ipsius Ecclesiae. Gerardo Episcopo missa est praesens decisio, cujus praecclare animi dotes ita in epitaphio sepulchri ejus exprimuntur.

*Quid generis, quid opum, quid mundi gloria
vana?*

*Sors humana: super omnia vanus homo.
Novioni Praesul, Par Regni, nobilis heres
Bajochie, rutilans lande, Gerarde jaces.*

*Morum norma, bonis inhians, reprobans mala,
mundus*

*Carne, manu, lingua, juris amator eras.
Tū talem, tantum brevis opprimit hora, sub-
intrat*

*Invida mors, capit hac fossula quinquepe-
dum.*

*Transitus iste tuus sic vita perennis in ortum;
Transcat occasus, sic tibi vita Deus.*

(b) *Interdicti.* Episcopus enim veteribus ipsis testatoribus, possunt exequi eorum pias dispositiones, cum id vergat in ipsorum testatorum favorem: nec potest testator jus hoc Episcopo dicecesano competens tollere. Petrus Gregorius in cap. *conquerente*, cap. 6. num. 3. de offic. Ordinis. Carpio de execut. lib. 1. cap. 26. num. 34. Commentarium huius textus dedi in cap. nos 3. cap. si heredes 6. hoc tit.

CAPUT XVIII.

(a) *Idem.*

RAynaldus Peponis filius, hæres ab ipso institutus hoc modo, ut patruis suis hæreditatem restitueret, si absque (b) filiis masculis moreretur, cum eis (mortuo Pepono) super quibusdam bonis hæreditatis ejusdem in (c) tres arbitros compromisit: quorum duo, mortuo reliquo (prout ex forma compromissi poterant) procedentes, taliter arbitrati fuerunt, quod neutra pars haberet licentiam transferendi quocunque modo in alium res praedictas, nisi in eorum filios masculos ex ipsis legitime descendentes; & quod contra hoc fieret, non valeret. Porro dictus R. prolem non habens, condidit testamentum, in quo medietatem partis suae de rebus praedictis, quibusdam avunculis suis; aliam verò medietatem, & reliqua bona paterna uni ex patruis suis, & ejus filiis legavit, adjiciens ut bona, in quibus ex testamento, vel ab intestato dicti hæredes R. possent succedere, si venirent contra legatum dictis avunculis suis debitum, ad ipsos pro determinatis portionibus devenirent. Demum eodem R. naturæ debitum persolvente, ac uno ex patruis hæreditatem adeunte, praedictam tum dicti avunculi adversus eundem patruum, & filios ejus coram iudice communitatis Urbevenat. (d) moverunt quaestionem, petendo pro rata, quæ eis contingit, legatum praedictum, & restitui eis, si contra ipsum illi venirent, quæcunque occasione testamenti ejusdem R. ad ipsos pervenerant, vel poterant pervenisse. Praefatus Iudex ab illorum impetitione super legato ipsos absolvens, ad restitutionem aliorum bonorum sententialiter condemnavit eosdem. A cujus sententia cum ambæ partes nostram audientiam appellassent, petente utraque parte dicti iudicis sententiam infirmari, quatenus contra se fuerat promulgata; & quatenus pro se faciebat, executioni mandari, dilectus f. n. O. S. (e) Nicolai in carcere Tullianea. Diacon. Cardin.

Cardin. lite coram se legitimè contestatâ, quoniam idem R. habebat in bonis quondam Peponis patris sui tertiam partem debitam jure naturæ, in qua (f) gravari nequivit, nec non quartam Trebellianicam, quam quilibet extraneus restitutione gravatus deducere potuisset, propter quod in rebus prædictis avunculis legatis portiones eandem habuit R. præfatus, easque potuit in ultima voluntate legare, ac per hoc legatum tenuit usque ad tertiam, & quartam præfatas, licet ipsas non expresserit in legando, pronuntiavit (non obstante præmissio arbitrio, quod ne hoc legatum teneret, non poterat impedire,) judicem ipsum in eo, quod super hoc dictum patrum in totum absolvit, qui confessus est se pro medietate possidere prædicta, perpetam judicasse, condemnavitque ipsum ad restitutionem medietatis tertiæ, & quartæ partis ipsius legati pro rata, quæ dictos avunculos de ipso contingit, & in residuo præfati judicis sententiam confirmavit. Cæterum in eo, quod idem judex dictum patrum, & ejus filios totaliter in aliis, quæ in secundo articulo petita fuerant, condemnarat, malè ipsum pronuntiasse decrevit, quia filii ejus contra voluntatem testatoris non inveniuntur aliquid commississe, cum nihil de petitis reperi fuerint possidere. Verum in portione, quam patruus habebat in bonis eisdem, in quibus ejus institutio, & legatio, ac adjectio pœnæ tenebat pro rata eosdem avunculos contingente, de prædicto legato confirmavit sententiam judicis supradicti, eodem patrum & ejus filios in residuo absolutis, & salvo nihilominus ei ex jure institutionis beneficio legis Falcidiae in restitutione præfati legati, si intra tempus legitimum voluntati paruerit testatoris, cum inventarium fecerit, & contra voluntatem testatoris lex Falcidia inducatur. Nos itaque ipsius Cardinalis sententiam ratam habentes, eam auctoritate Apostolica confirmamus.

NOTÆ.

(a) *Idem.* Gregorius videlicet IX. cui tamen rescribat, non constat. Famofam, celebremque esse præsentem Decretalem dixerunt Glossa, & Lantancus hic, Carballo in solemnî commentario ad hunc textum.

(b) *Absque filiis.* Cujus conditionis effectus exposui in cap. in præsentia, de probationibus.

(c) *In res.* Juxta adducta in cap. 1. cap. uno, de arbitrio.

(d) *Urbevenat.* Urbeventum, sive Urbs Verus, est civitas Italiæ, quæ in temporalibus, & spi-

ritualibus subest Romanæ Ecclesiæ, ut refert Ughel. tom. 1. Italia sacra, fol. 382. Unde in præfenti casu etsi negotium merè temporale esset, & disceptaretur à judice sæculari, communitatis Urbevenat. appellatum fuit ad Romanum Pontificem tanquam ad immediatum superiorem.

(e) *Sancti Nicolai.* Titulus Sancti Nicolai in Carcere Tulliano, Diaconalis est, ut refert Cohel. in notit. Cardin. cap. 6.

(f) *Gravari.* Juxta tradita in textu antecedenti, ex cujus paraphrasi præfens commentarium petendum est, post uberores relectiones Covaruvia, & Carballi.

CAPUT XIX.

(a) Idem.

Joannes (b) clericus, & P. laicus executores ultimæ voluntatis O. clerici S. Crucis, qui venerabilibus, & piis locis de bonis suis in ultima voluntate legavit, mandans insuper satisfieri creditoribus per eosdem, post mandatum susceptum per Diocesanum cogi debent explere ultimam voluntatem.

NOTÆ.

(a) *Idem.* Gregorius videlicet IX. cui tamen rescribat, seu de quo diocæsano Episcopo loquatur, non constat.

(b) *Joannes Clericus.* An clerici possint testamento nominari executores ultimæ voluntatis,

sive ad præstationem legati, ut in l. 107. ff. de legat. 1. dationem, ut in l. 9. ff. de aliment. legat. sive distributionem, ut in l. quidam 96. §. 5. ff. de legat. 1. l. 7. ff. si cui plus quam per legem; seu ad nudum ministerium, ut in l. 17. ff. de legat. 2. exposui in cap. nos 3. hoc tit. ex quo commentario præfens petendum est.